

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA SUPREME

Numri i lëndës: 2019:205510

Datë: 02.07.2024

Numri i dokumentit: 05885629

REV. br. 240/24

VRHOVNI SUD KOSOVA u veçu sudija, Nenad Lazić predsednik veća, Milena Đerić i Zenel Leku članovi veća, u pravnoj stvari tužilje Sh. M. iz ..., Opština ..., koju zastupa Nexhat Sylja, advokat iz Prištine, protiv tužene Osiguravajuća kompanija „...“ sa sedištem u ..., koju zastupa ovlašćeni zastupnik Filoreta Mustafa iz Prištine, po predmetu spora radi naknade štete, odlučujući po reviziji tužilje podnetoj protiv presude Apelacionog suda Kosova Gž. br. 8653/21 od 06.02.2024. godine, u sednici veća održanoj dana 21.06.2024. godine, doneo je

P R E S U D U

Kao **DELIMIČNO OSNOVANA** se **USVAJA** revizija tužilje, te se presuda Apelacionog suda Kosova Gž. br. 8653/21 od 06.02.2024. godine i presuda Osnovnog suda u Prištini P. br. 214/15 od 25.01.2021. godine, preinačuju u delu koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete za pretrpljene fizičke bolove, te se umesto dosuđenih 1.450,00 evra dosuđuje iznos od 3.000,00 evra, i na ime pretrpljenog straha, gde se umesto dosuđenih 1.015,00 evra dosuđuje iznos od 2.500,00 evra.

U delu preko dosuđenog revizija tužilje se odbija kao **neosnovana**.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Prištini P. br. 214/15 od 25.01.2021. godine, u stavu I izreke kao delimično osnovan je usvojen tužbeni zahtev tužilje Sh. M., te je obavezana tužena

Osiguravajua kompanija „...“ sa sediŝtem u ..., da tuŝilji na ime naknade ŝtete nastale u saobraćajnoj nezgodi od 23.10.2014. godine, isplati i to:

Nematerijalna ŝteta;

- Na ime naknade za pretrpljene fizičke bolove iznos od 1.450,00 evra;
- Na ime naknade za duŝevne bolove zbog pretrpljenog straha, iznos od 1.015,00 evra
- Na ime naknade za duŝevne bolove zbog smanjenja opŝte ŝivotne sposobnosti iznos od 3.750,00 evra.

Na ime naknade materijalne ŝtete:

- Na ime naknade za tuđu negu i pomoć, iznos od 200,00 evra i
- Na ime naknade za pojaćanu ishranu, iznos od 200,00 evra.

Stavom II izreke obavezana je tuŝena da iznose dosuđene u stavu I izreke isplati sa zakonskom kamatom od 8% godiŝnje, i to za nematerijalnu ŝtetu se kamata ima raćunati od 25.01.2021. godine pa do konaćne isplate, dok se za materijalnu ŝtetu kamata ima raćunati od 24.11.2014. godine, kao i da tuŝilji isplati iznos od 968,40 evra na ime troŝkova postupka, a sve to u roku od 15 dana od dana prijema presude, pod pretnjom prinudnog izvrŝenja.

Stavom III izreke odbijen je kao neosnovan deo tuŝbenog zahteva za naknadu ŝtete na ime pretrpljenih fizićkih bolova za iznos od 3.550,00 evra; na ime naknade za duŝevne bolove za pretrpljeni strah za iznos od 2.985,00 evra; na ime duŝevnih bolova zbog smanjenja opŝte ŝivotne sposobnosti za iznos od 11.250,00 evra; na ime klimatske rehabilitacije za iznos od 500,00 evra; na ime troŝkova lećenja za iznos od 143,13 evra, kao i na ime troŝkova postupka za iznos od 478,40 evra.

Protiv ove presude ŝalbe su podnele obe parnićne strane, a Apelacioni sud Kosova je odlućujući po istima naŝao da ŝalbe nisu osnovane, te ih je presudom Gŝ. br. 8653/21 od 06.02.2024. godine odbio, a presudu Osnovnog suda u Priŝtini P. br. 214/15 od 25.01.2021. godine, potvrdio.

Protiv pravosnaŝne presude Apelacionog suda Kosova, reviziju je u zakonskom roku podnela tuŝilja, zbog pogreŝne primene materijalnog prava, sa predlogom kao u reviziji.

Vrhovni sud Kosova je nakon proučavanja spisa predmeta i ocene revizijskih navoda a u smislu člana 215. ZPP-a, našao:

Revizija je delimično osnovana.

Revizijom pobijana presuda je doneta bez bitnih povreda odredbi parničnog postupka na koje je revizijski sud dužan da pazi po službenoj dužnosti, a podnetom revizijom na ovakve povrede se ne ukazuje.

Prema podacima iz spisa predmeta utvrđuje se sledeće činjenično stanje:

Dana 23.10.2014. godine u Prištini, u ul. „...”, došlo je do saobraćajne nezgode na način da je osiguranik tužene upravljajući motornim vozilom udario tužilju u trenutku kada je ova prelazila put na pešačkom prelazu. Krivica osiguranika tužene je utvrđena krivičnom presudom K. br. 667/15 od 03.03.2017. godine, koja je doneta od strane Osnovnog suda u Prištini, te pravni osnov tužbenog zahteva nije osporavan od strane tužene.

Prema nalazu veštaka ortopeda -traumatologa i neurohirurga, tužilja je pretrpela telesne povrede koje se karakterišu kao teške, usled kojih je trpela fizičku bol izuzetno visokog intenziteta u trajanju od 20 minuta, koja se potom u formi bola visokog intenziteta nastavila naredna 48 sata, a kao bol srednjeg intenziteta je trajala narednih 21 dan. Bolove niskog intenziteta je tužilja trpela i u vreme veštačenja. Usled zadobijenih povreda kod tužilje je došlo do smanjenja opšte životne sposobnosti za 7,5%, zbog naprsnuća lobanje, imala je potrebu za tuđom negom i pomoći u trajanju od 30 dana, potrebu za pojačanom ishranom u trajanju od 30 dana, te potrebu za klimatskom i fizikalnom rehabilitacijom u trajanju od 20 dana prve godine nakon povređivanja, i 10 dana druge godine nakon povređivanja.

Predmetna saobraćajna nesreća je prema nalazu veštaka psihijatra kod tužilje izazvala primarni strah u trajanju od nekoliko sekundi, koji se potom u formi straha visokog intenziteta nastavio naredna 4 dana, a potom kao sekundarni strah srednjeg intenziteta trajao još dva meseca, dok je strah niskog intenziteta postojao i u vreme veštačenja.

Pri ovakvom stanju činjenica nižestepeni su sudovi našli da je tužbeni zahtev delimično osnovan, te su isti u jednom delu usvojili u preostalom delu odbili i odlučili kako je napred navedeno.

Stanovište nižestepениh sudova sa aspekta primene materijalnog prava, nije u celosti prihvatljivo za Vrhovni sud Kosova a iz sledećih razloga:

Pojam štete definisan je članom 137. ZOO, gde je obuhvaćena materijalna, kao i nematerijalna šteta. Član 918. ZOO, odnosno član 3. Zakona o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti, propisuju da u slučaju nastupanja osiguranog slučaja, oštećeno lice može neposredno od osiguravača zahtevati naknadu štete koju je pretrpelo usled događaja za koji odgovara osiguranik.

Naknada materijalne štete propisana je članom 169. ZOO, tako što je odgovorno lice dužno uspostaviti stanje koje je bilo pre nego je šteta nastala. Ukoliko uspostavljanje ranijeg stanja ne uklanja štetu potpuno, ili isto nije moguće, odgovorno lice je dužno dati naknadu u novcu. Članom 179 ZOO, propisana je naknada materijalne štete u slučaju lečenja od zadobijenih povreda te povećanih potreba povređenog lica.

Novčana naknada nematerijalne štete propisana je članom 183. stav 1. ZOO, tako što za pretrpljene fizičke bolove, za pretrpljene duševne bolove zbog umanjavanja opšte životne sposobnosti, ili pretrpljeni strah, sud će, ako nađe da okolnosti slučaja a naročito jačina bolova i straha i njihovo trajanje to opravdava, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade materijalne štete.

U konkretnom slučaju, tužilja je pretrpela kako nematerijalnu, tako i materijalnu štetu, krivicom osiguranika tužene, te je tužena dužna da istu štetu po osnovu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti naknadi. Pri tome, kada je reč o naknadi nematerijalne štete na ime duševnih bolova, visina iste je pravilno utvrđena, i prihvatljiva je i za Vrhovni sud Kosova. Međutim, kada je reč o naknadi nematerijalne štete za pretrpljene fizičke bolove i pretrpljeni strah niže stepeni sudovi nisu imali potpuno u vidu da je reč o specifičnoj vrsti naknade, kojom se, ako ne otklanjaju, onda bar ublažavaju poremećaji u emocionalnoj, duhovnoj sferi oštećene. Nasuprot bolova i nelagodnosti koje trpi, oštećenoj se dosuđuje određena količina novca, kojom će moći da pribavi određena materijalna dobra, odnosno omogućava joj se osećaj određene prijatnosti, uživanja, a sve to radi postizanja određene ravnoteže, te dostizanja emocionalnog stanja koje je postojalo pre štetnog događaja. Prilikom odmeravanja visine nematerijalne štete, nisu potpuno pravilno niže stepeni sudovi, obzirom na utvrđeni stepen, intenzitet, te trajanje fizičkih bolova i straha, iste izrazili u odgovarajući novčani ekvivalent. Naravno, da se pri tome mora imati u vidu da dosuđeni iznosi ne budu u suprotnosti sa ciljevima zarad kojih je ovakav vid naknade propisan. Kao što nisu sve povrede iste, tako ni sve povrede koje se karakterišu kao lake, ili teške nisu iste, već su praćene različitim intenzitetom bolova, te trajanjem istih.

Nižestepeni sudovi prilikom utvrđivanja visine naknade nisu uzeli u obzir sve elemente koji mogu uticati da dosuđena naknada bude manja ili veća, ali svakako pravična. U konkretnom slučaju, povrede koje je tužilja pretrpela su po prirodi teške, i praćene su fizičkim bolovima, koji su trajali određeno vreme, od čega su za odmeravanje visine naknade naročito bitni bolovi izuzetno visokog i viskog intenziteta.

Takođe, valjalo je imati u vidu i činjenicu da je izražen i primarni strah, strah od smrti, a sekundarni strah je takođe imao relativno dugo trajanje, neminovno se odražavajući na kvalitet života tužilje, te Vrhovni sud smatra da iznosi dosuđeni od nižestepeni sudova na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene fizičke bolove i strah su preniski da bi predstavljali pravičnu satisfakciju, te je revizija tužilje u ovom delu usvojena a presude nižestepeni sudova preinačene i naknadu za ove vidove štete dosudio u odgovarajućem iznosu.

Pravilno su nižestepeni sudovi dosudili naknadu materijalne štete na ime tuđe nege i pomoći i pojačane ishrane, uzimajući u obzir mišljenje veštaka da su tužioci usled zadobijenih povreda imali povećane potrebe, ali u jako kratkom trajanju, kako kada je o ishrani reč, tako i o neophodnoj pomoći trećeg lica u fazi oporavka. Troškovi lečenja su priznati u iznosi za koji je tužilja imala dokaze.

Odluka o sudskim troškovima je doneta u skladu sa AT, uz uzimanje u obzir vrednosti spora koji su sami tužioci u tužbi naveli, i uz pravilnu primenu člana 452. stav III ZPP-a, te je je obrazloženje dato od strane nižestepeni sudova prilikom određivanja troškova postupka prihvatljivo i za Vrhovni sud, i isto neće ponovo obrazlagano.

Shodno navedenom, Vrhovni sud Kosova nalazi da su revizijski navodi kojima se ukazuje na pogrešnu primenu materijalnog prava u jednom delu osnovani, pa je reviziju u tom delu usvojio, a pobijanu presudu preinačio, dok je u preostalom delu revizija odbijena kao neosnovana, te je uz primenu člana 224. stav 1 i člana 222. ZPP-a odlučio kao u izreci.

VRHOVNI SUD KOSOVA
REV. Br.240/2024 OD 21.06.2024.GOD.

PRESEDNİK VEĆA – SUDIJA
Nenad Lazić